

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
 Félévre — — — — — 3 „ —
 Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető össze-
 küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-
 sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A papság feladata.

Szervezkedéssel, tömörüléssel találkozunk az egész vonalon. Ellen-ségeink mindenfelé erősen szervezkednek, zászlók alá sorakoznak! De most már mi sem fogunk elmaradni, mert már megindult a katolikusok szervezkedése, táborba állnak s megalakítják a katolikus népszövetséget. Országszerte megindult már e mozgalom s naponta lehet a tagoknak újabb s újabb névsorát olvasni. De még van elég teendő. Azért azt hisszük nem végzünk fölösleges munkát, ha röviden bemutatjuk, mint járjon el a pap különféle viszonyok közt a népszövetség megalakítása körül s mint kellene ezt egyházmegyék szerint szervezni.

A pap használja fel első sorban az önként kínálkozó eszközöket. Ilyen eszközök lehetnek az egylet, a katolikus kör, a keresztény szövetkezetek, esetleg a gazdakörök is. Ha van egylet, köny-

nyü az eljárás. Az egylet tagjait, kik már amugy is a katolikus ügy szolgálatában állanak, nyerve meg a katolikus népszövetségnek, ugyanezt teheti a katolikus kör a szövetkezetek tagjaival. E tekintetben legkönnyebben úgy járhat el, hogy ha a katolikus körben, egyletben, avagy más helyiségben föl-olvasást tart a népszövetség szükségességéről és annak előnyét vitatja. Röviden ezen eszméket fejtheti ki:

— Szükséges a népszövetség, mert ez az a tábor, amely egyesíteni akarja a magyar katolikus népet, hogy a katolikus vallás jogait hazánkban megvédje, egyesíteni azért is, hogy rendezett táborban állhasson oda a szervezett ellen-ség elé. Eddig csak elleneink szervezkedtek, mindenkit, akit csak lehetett, táborukba esaltak, nem másért csakhogy a szervezeten katolicizmust tönkretegyék. És szándékuk meg is valósul, ha idején nem ragadunk fegyvert, nem állunk csatasorba és elszánt küzdelemmel, emberfölötti erővel nem harcolunk

az igazságért. S mi következik? A haza, a jogrend, a vagyon, család és egyesek szabadsága esik majd áldozatul egymásután a szervezett liberalizmus, szociálizmus és radikalizmusnak a szervezeten katolicizmussal szemben. Világos példát nyujt erre Franciaország. Odáig akarunk-e jutni?! El akarjuk-e dobni egykönnyen vallásunkat, oda akarjuk-e adni hazánkat az ellen-ségnek, a nemzetközieseknek zsák-mányul. Nem hiszem, hogy egy is akadna, ki ezt tenni akarja, egy is akadna, ki erre képes lenne! Hogy tehát ez az állapot be ne következ-zék, egyesüljünk, lépünk a Katolikus Népszövetség tagjai közé és így alakítsuk meg a katolikusok erős, legyőzhetetlen, akár a pokollal is szembeálló táborát!

Majd mutassa be a népszövetség előnyét. Minden tag ugyanis köteles évenként 1 korona tagsági díjat fizetni, kérdés most már, mit kap e korona fejében. Kevés ember van, ki évente egy koronát szívesen ne áldozna Magyarországra keresztény

Salve Regina . . . .

— Antiphona. *) —

Üdvözölve légy Királyné,
 Anyja az irgalmasságnak!
 A ki a mi reménységünk,
 Legyen hő üdvözlet Annak.

Mi szegény számkivetettek,
 Kik Éva fiai vagyunk,
 A siralmak e völgyéből
 Feléd sirva kiáltozunk.

Oh szószólónk, légy irgalmas,
 Tekints le ránk s oh add, oh add,
 Hogy e bús földi lét után
 Lássuk meg Jézust, Fiadat.

Latinból fordította:

Arakszyn.

*) Templomi használatra.

Dob helységéről való emlék.*)

A nagymajthényi Plebániának filialissai közül egy a Dob nevű helység, ezen helységről az a nevezetes történet, hogy ezen helység eredetileg a gróf Károlyi familia birtoka volt hajdan, de boldogult Fő Méltóságú Gróf Károlyi Antal ur által ajándékozott hajdani Gőcz Ferencnek, mint jutalmul azan szolgálatért, melyet ez uraság a meg halálozott Grófnak életében igen nagy meglegedésére tett, minél fogva is 1-ször a jóltevő Gróf Gőcz Ferencet nemesi rang megszerzésével örvendeztette, és így jövedőre nékie utat nyitott a megyei hivatalokra való lépésekre, mit is később csakugyan szerencsésen meg nyert, mert az kisebb hivatalokon kezdve csakugyan végtére első alispánnak választódott, mely hivatal az egész megye használatára több esztendőig díszre viselt, végre utolsó öregségére jutván, az efféle előhaladás, és hivataloskodások egyetlen egy fiára, csakugyan Gőcz Ferenc nevezetűre szállottak, ki is az alispányi hivatalt híven viselte, az előregedett attya

*) A Bodnár Béla emlékeiből.

nyomdokait követte, de minekutána az öreg Gőcz meghalt, érdemes fia pedig maradék nélkül elhunyt, ekkor a Gőcz familiának in-scribáltt Dobi birtok ismét vissza ment előbbi tulajdonosainak birtokába, a mi mai napig is abban létezik.

Érdekes elő hoznom, mi szolgálatot tett legyen fent említett Gőcz Ferenc ur, Gróf Károlyi Antal Excellenciájának?

Gőcz Ferenc Morva származásu szegény tanuló, az iskolákban jeles előmeneteli, oly szerencsés volt, hogy őtet választotta a Gróf mulattatójának, végette közönségesen tudjuk azt, hogy a betegség, s a fájdalom igen nyomorgatja az embert, és hogy akkor a beteg minden enyhülést szerzeni igyekszik, így a tisztelt Gróf Károlyi Antal mint hajdan Tábori fővezér (Campi Mareschallus) a esata mezon egy ágyu golyó által a lábán megsebesítve, nagy fájdalmakat szenvedett, ennek gyógyítására az ügyes orvosok minden kitelhető tudományt, és ipar művet felhasználtak, mi alatt is hogy kényelmesebben szenvedhesse fájdalmait, magának a tudományos könyvek olvasása nem sikerülve azt a módot találta fel, hogy egy valami szegény

Joó László
 óra- és ékszer-üzletét

folyó évi május hó
 1-én a Gilyén József
 ur házába, a Szlávik
 Zsigmond ur üzlete
 mellé

helyeztem át.

megújításáért. Csakhogy a Népszövetség még ezt az 1 koronát sem kívánja ingyen. Ad helyette többet, százszor annyit. Először is a nép értelmi fokának emelésére törekszik, amiért oktató röpiratokat juttat tagjainak kezébe és pedig ingyen. Jelenleg 8 röpiratot kap mindenki, aki tagsági díját lefizette és azokat kéri; de csak addig, míg a készlet tart. De készül is most már egész sereg hitvédelmi és közgazdasági röpirat, mely mind a tagok közt lesz szétszórva. A Népszövetség tehát a tudomány fegyverével ruházza fel tagjait első sorban, mert tudja, hogy tudomány nélkül elvész a nép. Olvasott embereket akar teremteni, kikkel nem olyan könnyen bánik el se az uzsorás, se a vigéc, még kevésbé a szociáldemokrata szájhős. Aztán meg a tanult emberrel könnyen lehet szövetkezeteket alakítani, azzal lehet csak nagyot művelni! Ime a népszövetség első, de nem egyedüli előnye.

A legfontosabb feladatok egyike, amit maga elé tűzött a népszövetség: az ingyenes jogvédelem. Népünknek fölülte nagy szüksége van keresztény jogvédelemre. De miben áll ez? A népszövetségnek jogvédő osztálya van, mely lelkes és tapasztalt katolikus jogászokból, gazdaságokból, ipari, kereskedelmi és más szakban járatos emberekből alakul, kik időnkint üléseket tartanak s fölvaltva közszolgálatokat teljesítenek. A tanácsra vagy védelemre szoruló szövetségi tag, a katolikus szövetséghez beadja ügyének leírását, melyet az osztály megtárgyal s a féllel közli az utasítást. A szövetség első sorban közvetítő lesz a pereskedő felek között. De ha elkerülhetetlen a pereskedés, akkor a népszövetség központi vezetősége

gondoskodik a jogvédelemről. Olyan ügyekben, melyek írásbelileg is elintézhettek, a központ egyszerű levélbeli megkeresésre azonnal és közvetlenül eljár. Gondolja csak el az előnyöket, melyek az ingyenes jogvédelemből folynak, mindenki és hisszük, hogy mindenki már csak azért is azonnal be fog lépni a népszövetség tagjai közé.

Ahol keresztény szociális egyesület van, ott az által lehet könnyen megalakítani a népszövetséget, hogy a pap a katolikus népszövetség szocializmusát mutassa be a tagoknak. A szociális tevékenységek közül különösen két nagyon fontosat vállalt magára a népszövetség, még pedig a tanítást és a jogvédelmet. A tanítást azért, mert azt tartja alapvető munkának; amiértis mindenkinek, munkásnak, gazdának, iparosnak egyaránt meg fogja mondani, hogy hová forduljon bajainak orvoslásáért, milyen egyesületekbe tömörüljön. A vitás kérdések elintézése körül tanácsot fog szolgáltatni és mindig arra törekedni, hogy minden félreértés a legjobb módon való elintézést nyerjen. A jogvédelemről már szó volt. Fejtse hát ki a pap ezen eszméket a keresztény szociális táborban, hogy annak összes tagjait beirathassa a népszövetség kötelekébe.

Eddig arról szóltam, mint vitassa be a pap a népszövetség szükségességét, mint mutassa be annak előnyeit, hogy ez által minél több tagot gyűjthessen a katolikus táborba. De ez még nem elég. Jó eleve kell már gondoskodni a Szövetség legközelebbi jövőjéről is. Erre jó eszközül szolgálnak a népkönyvtár felállítása és egy szövetségi háznak megszerzése.

A népkönyvtárt a pap legköny-

nyebben úgy állítja föl, hogy a „Társulati Értesítő“ szerkesztősége révén vagy a Szent-István-Társulat által beszerzi az egész könyvtárt, melyet részletfizetésre is megkap. Ezzel újabb hatalmas eszköz lesz a pap kezében a tagok kiképeztetésére, a népszövetség megerősítésére.

A Széchenyi-Társulatról.

A Széchenyi-Társulat a múlt szerdán tartotta lanyha érdeklődés mellett évi rendes közgyűlését. Mult évi működéséről az igazgatói jelentés a következőleg számol be:

Tekintetes Közgyűlés!

Az elmúlt 1905. év ismert politikai viszonyai társulatunkra is zsidbasztólag hatottak, azonban a nemzeti eszme újjáébredése, megerősödése kilátást nyújt arra, hogy társulatunk ezután fokozottabb mértékben fogja a maga elé tűzött célok megvalósítását elérhetni, nemzetünk erősítését szolgálja.

Mint kultáregyesület iparkodtunk csendes, zajtalan munkával az alapszabályainkban lefektetett összes célokat hiven szolgálni s ha egyben másban hiányosság tapasztalható, úgy ennek oka csupán csak anyagi erőnk korlátoltságában rejlik. S mindaddig, míg az 1891. évi kisdédóvási törvény végrehajtása — mely szintén anyagiak hiánya miatt késik, — lehetővé nem válik s társulatunk új erőforrásokhoz nem jut, kénytelenek vagyunk bevételeinknek legnagyobb részét a kisdédóvási intézmények, a gyermekmenhelyek fentartására lekötöni.

Megkíséreltük évről-évre az újabb időkben, megkíséreljük a jelen évben is, hogy társulatunk így lekötött anyagi erejét felszabadítsuk. Kértük és kérjük is a vallás- és közoktatási kormánytól társulatunknak a menhelyek fentartása címén fokozottabb anyagi segélyezését, hogy az így felszabaduló erőnk más téren, hol oly sok volna a tenni való, oly szép feladatot lehetne igen szép eredménnyel végeznünk, érvényesíthessük.

sorsu ügyes tanuló fogadjon, ki öt könyvek olvasásával mulattassa — és erre való nézve Göcz Ferenczet érte a szerenese, ki is a Grófnak egész meglepését ki érdemlette s ez által jutott a Dobi jószágok birtokába.

Később a Gróf nyomorult fájdalmi megszünve, élvezte az élet enyheit, de a tudományokat, minden egyéb örömei felett nagyobbra beesülte, a tudományos embereket igen nagy tiszteletben tartotta, sőt még akkor igen örvendezett az tudományoknak szentelt lelke, a midőn a legapróbb deákoeskák is eszegettek, valamint az iskolai auctorokból.

Szokása volt az öreg Grófnak rendszeren a közellévő Somos nevezetű erdőben kilovagolni, mit is a tanulók észbe vevén jó előre ki mentek a nevezett erdőre, és ottan az uthoz nem messze valamely fa mellett meg bujva, nagy fent szóval tanulgatták iskolai leckéjüket, ezeket halván a gróf, lovát megállítja, és kiáltott, ki vagy fiam? mit tanulsz? boldog volt az a tanuló a ki Horatiust, Virgiliust, vagy Ovidiust említhette, ekkor ötlet a Gróf rövidesen kikérdezte; hogy ha kedvére tudott felelni, azonnal a Gróf zsebébe nyulva, legalább egy aranyat nyújtott a tanuló kezébe és így buzdította a tanulásra az ifjuságot.

Nem különben iparkodott az Isteni tiszteletnek, és ájtatoskodásnak gyarapításában,

ő maga ön példájával vonzotta alattvalóit az Isteni szolgálatra, a midőn maga még üdös korában is tulajdon egy szülött édes fiával Joseffel nem átalotta az oltárnál sz. misét mondó papnak térden álva szolgálni alkalmas üdöben a nagy templomban, esős üdöben pedig tulajdon kastélyában levő pompás kápolnájában, melyben a közrendű embereknek is bemenetelt engedett, holott is az sz. szolgálat naponként tartatott, mit is végezni szokott egy szerzetes a kaplonyi klastromból választott udvari Káplánya, erre a célra tartott haranglára alkalmazott 2 meglehetősen nagyságu harangokat, templomi arany- és ezüsttel szövött drága mise mondó ruhákat, a kápolna chorussán egy ó szerű jeles orgonát is. Jó fizetéssel valának ellátva az orgonista, és az egyházi, egyszersmint haranghuzó, két kis *Páterficzó* nevezett alatt, mintha a mise mondó páternek templomi szolgája, az orgonista abban az üdöben ház és család férfit volt név szerint Szécsényi, ha jól emlékszem Antal, kinek is alkalmas házat, és telket, és bizonyos fizetést, hozzá járandó deputátumát egygyütt évenként adott, és ennek ivadékait jószágában gazdasági tisztékké alkalmazta, úgy a harangozóból is, ha arra alkalmas volt, némelyeket hivatalokra rendelte. Ily formán alkalmazódott ama nevezetes Báthori nemzet-

ség is, különben középtermetű köpezős alkotásu.

Különösen kedvelte, és maga körül alkalmazni akarta a magas termetű iffjakat, kiket is csatosnak nevezett, ezek négyen valának, kik is akkori nehéz alkalmatlan utakon is kocsiját csakhamar kiemelték a hol a gyámoltalan törpék kevésbé lettek volna használhatók.

Még egy nevezetes adat jut eszembe, úgy mint olvasom a Schematismusba, hogy sokszor tisztelve említett Gróf sz. házasságra lépven 10. egész esztendőig magzat nélkül levén, fogadást tett, hogy ha ötlet az ur Isten magzattal meg áldaná, akkor Nagy-Károlyba Templomot építeni fogna, meghalgtatott kérése, fia született, és a templomot is felépítette — én ezen fogadáshoz köztudományból meritve azt jegyzem meg, hogy a Gróf fogadást tett a templom építésre magát arra kötelezve, hogy ha gyermeke születne, de még azt is hozzá tette fogadásához, hogy ha fia gyermek születne, akkor a kötelezett templom építéséhez pótlékul, a kaplonyi Egyházban létező sz. Antal szobrának ölében létező fából faragott Jézuska helyett, öntetni fog ezüstből egy Jézuska szobrot, azon nehézséget nyomót t. i. a mily nehéz lesz a születendő fiu — erre végre fontal megmértetett a született kis-

Az 1905. évben egyszáznyolc (108) gyermekmenhelyünk volt működésben, melynek fentartási költségeihez 9830 koronával járultunk hozzá. Látogatta az általunk fenntartott menhelyeket 9212 gyermek és pedig 1622 rk., 2715 gk., 4180 ev. ref., 26 ág. ev. és 670 izr. vallású; ezek közül 6815 magyar, 317 német és 2080 román anyanyelvű volt. A menhelyek működését a kir. tanfelügyelőség és a helyi felügyeletet teljesítő felügyelő bizottságok kísérik éber figyelemmel, az előfordult kifogásokat nyomban tudomásunkra hozták, melyek megszüntetése érdekében a szükséges lépések megtétek.

Hogy a nem magyar ajkú lakosságnak az iskolában elsajátított magyar beszéd további begyakorlására alkalmat adjunk, ifjúsági egyesületek, felnőttek részére esti tanfolyamok szervezését vettük fel programunkba. A nemzetiségi helyeken működő állami iskolák ifjúsági egyesületeinek első szervezésénél segínyt és megfelelő könyvtárt adtunk rendelkezésre. Az esti tanfolyamot vezető tanítókat pedig, kiknek vezetése mellett nem egy meglett koru ember sajátította el a magyar nyelvet, s igaz hálával emlékszik meg társulatunkról, mely arra neki módot nyújtott — tiszteletdíjban részesítettük.

Ily módon iparkodtunk meglevő anyagi erőnkhez képest célunknak megfelelni.

Gondunk volt reá, hogy alaptőkénket, mely értékpapirokba van fektetve, 2000 koronás magyar jelzalog kölesön kötvény beszerzésével 13000 koronára emeljük.

Hálával adózunk vármegyénk közönségének az 1%-os közművelődési pótdoból juttatott 14690 koronáért, a vallás és közoktatásügyi Minister urnak 1000 koronás segélyéért és a szatmármegyei pénzügyintézeteknek adományaiért, melyekkel ez évi munkálkodásunk lehetővé volt téve.

Társulatunk számadásai 24081 korona 81 fill. bevétellel, 21595 K. 73 fillér kiadással és 2486. 8 fill. pénzmaradvánnyal és 13000 Kor. értékpapírvagyonnal számtételileg megvizsgálva, rendben találtattak.

ded, és anyit nyomó nehézségű Jézuskát tömött ezüstből öntetett a fogadást tevő Gróf. És a sz. Antal Szobrának ölébe tétetett hogy pedig az jelenleg ottan nem létezik, ennek oka lehet, hogy a midőn a mult szomorú Francia háborúnak megszüntetésére a Templomi drágaságokat oda keltek ajánlani, könnyen megtörtént, hogy akkor a többi közt ezen drága kincs is át adatott.

Az Egyházi személyzet között felyebb említettem a kaplonyi szerzetesek klostromából káplánnak választott egy, ennek neve Péter Jeremiás volt, ki a templomi szolgálatját a leg buzgóbban végezte, de e mellett hogy néha is jusson öröme, a Gróf nékie egy kis kertet adott, mit is ő jobbára szép virágokkal be ültetett, és ezen ártatlan örömmel mulatatta magát — kinek különben nem csak a templomban szorítottatott szolgálati köre de egyszersmint gyóntató atya is volt a Grófnak. — Történt egykor, hogy a Gróf gyengélkedve nyugodván ágján, valami könyvet olvasgatott, meglátogatva őt a Péter, azt kérdé: miféle könyvet olvas Excellenciád? Erre a Gróf őszinte meg monda, hogy Montesqui munkáját olvassa; erre (ha igaz) el kapta a Gróf kezéből, s azt mondotta volna: Monteszkü — Ördögskü — Olvassa Excellen-

Midőn jelentésem tudomásvételét kérem, kiváló tisztelettel maradtam

Szatmár-Németi, 1906. május hó 23-án

Az igazgató választmány nevében

Biki Károly,
aligazgató.

Tanító-köri gyűlés Felsőbányán.

A nagybányai kerület esperese, *Pály* Ede szentszéki ülnök, felsőbányai plébános, kormányhatósági intézkedésnek, de meg az egyházi főhatóság rendeletének alapjaira is helyezkedve az esperesi kerületben levő róm. kath. iskolák tanítóit mult hó 29-ére értekezletre gyűjtötte össze. A katolikus népoktatás munkásai csaknem teljes számmal, mintegy 15-ön jelentek meg Felsőbányán a gyűlésen, melyen a kerületi esperes, *Pály* Ede elnökölt, ki egyszersmind az esperesi kerület tanfelügyelője is.

Mindenekelőtt a templomban tartott istentiszteleten vettek részt a gyülesező tanítók, majd testületileg a róm. kath. fiúiskolába vonultak, hol a gyűlést megelőzőleg meghallgatták a kartársak a helybeli tanítók által az intézet minden egyes osztályában megtartott gyakorlati tanítást. Az I-ső osztályban *Dimand* Károly a beszéd- és értelem gyakorlatból, a II-ban *Vagányi* Kálmán a számtanból, a III. és IV. osztályban *Jékli* Károly a nyelvtanból s az V. és VI. oszt.-ban *Magyar* László a földrajzból tartottak mintegy 20—20 percze terjedett érdekes és sikerült tanítást, illetőleg kikérdezést. Az egyes osztályokban meghallgatott minta-tanítás után a tanító-köri tagok az iskola tanácskozási helyiségébe vonultak, hogy most már magát a gyűlést tartsák meg. A gyűlésen két vendég is vett részt: *Jékli* Rezső egyházas-dengelegi róm. kath. és *Litteráti* Endre hiripi állami el. iskolai tanítók.

Az elnöklő esperes lelkes üdvözlő és megnyitó szavai után az értekezletnek legelső tárgyaúl a meghallgatott négy gyakorlati tanítás jött szóba. A tanítóársak kiméletesen, de teljes nyíltsággal és bizalommal hangoz-

tatták a hallott tanítások fölött kritikai észre, vételeiket, minek során élénk és tanulságos eszmecsere indult meg az egyes tantárgyak kezelését, mint általában az iskolai oktatás mikéntjének egyik-másik kérdését illetőleg. Sok methodikai igazság jött említésbe az eszmecsere során, melyben az értekezletnek ugyszólván minden tagja részt vett szakszerű hozzászólásaival.

Még több, az iskolaügyet érdeklő tárgy megbeszélése is volt az értekezlet napirendjén, a tárgyalás alá került kérdések és hozott határozatok közül azonban elégnék tartjuk e helyen legalább néhányat felemlíteni az alábbiakban.

Mint a gyűlésnek egyik nevezetes tárgyát elsősorban a kör egyik tagja által tartott felolvasást emeljük ki. Az egyházmegyei Hatóság által kitűzött egyik tétel fölött az elnökség megbízásából irt, gondosan és szépen kidolgozott értékezését mutatta *Lachman* Ferencz láposbányai tanító ily czimmel: Mily szerepe van a játéknak a nevelésben? Az értekezésnél különösen a végzett forrástanulmányt kell megdicséernünk. Az értékes dolgozatban felölelt érdekes és nem jelentéktelen neveléstani kérdés fölött ezután ismét megindultak a hozzászólások, foglalkozván azok egyszersmind az értekezéssel is mint írásművel, sőt *Láng* Viktor színérváraljai tanító írásos dolgozat felolvasásával járult hozzá a kérdés tárgyalásához.

Az értekezlet megbeszélte a jövőre nézve a köri gyűlések állandósítását s azt a legnagyobb lelkesedéssel határozattá emelte, a legközelebbi gyűlés helyének és időpontjának megállapítását pedig, szóval a gyűlés előkészítését, az elnökségre bizta.

A jegyzői tisztt állandó ellátására az értekezlet *Láng* Viktor színérváraljai tanító választotta meg.

Szóba került egy tanítói könyvtár létesítése is, melynek buzgó előmozdítását a kör szintén elhatározta.

Végül *Vagányi* Kálmán felsőbányai főtanító indítványára azt határozta még a köri gyűlés, hogy felterjesztésben hódolatát és üdvözlését küldi az összes tagok aláírásával az egyházmegyét ez idő szerint kormányozó káptalani helynöknek, *Pemp* Antal praelátus -kanonoknak. Az üdvözlő irat elküldése a nap folyamán meg is történt.

Gyűlés után a testület *Pály* Ede esperes-plébánosnak egy kegyeletes eszméjét valósitotta meg. Az értekezlet befejezése után ugyanis felszólította az elnöklő esperes — tanfelügyelő a tanító-köri tagokat, hogy korszoruzzák meg néhai *Ábrahám* Ferencznek sírját, ki 56 évig fáradozott mint tanító Felsőbányán. Sűrű tömegben vonult ki a tanítóársak a temetőbe s ott felkeresve a jeles emlékü tanfőrsírt, arra lelkes visszaemlékezés és buzgó imádság mellett virágot helyeztek.

Jelentjük még azt is, hogy *Pály* Ede esperes-plébános egy, a következő gyűlésre kitűzendő neveléstani tétel kidolgozásának jutalmazására pályadíj 25 koronát ajánlott fel. A kerületi esperes áldozatkészsége jól eső örömmel töltötte el a tanítóársakat.

Ebédre a gyűlés tagjai az elnöknek, *Pály* Ede esperes-plébánosnak asztalához voltak hivatalosak. A lakomán *Pály* esperes igaz melegségtől áthatott szép beszédben köszöntötte vendégeit, a katolikus népoktatás munkásait, míg ezek nevében válaszképpen *Magyar* László felsőbányai tanító tolmácsolta a tiszteletet a vezetőség iránt s a köszönetet a vendégszerető házigazda szere-

ciát *Kempis* Tamást, sokkal több hasznát fogja venni.

Ki is ezen betegségből fel gyógyulva továbbá élvezte egészsége örömét.

De még is végtére el érkezvén az üdö, hogy számtalan érdemeinek jutalmát nyerhesse, meg betegedvén orvoslás végett Bécsbe utazott, holott is érdem dús lelkét Teremtőjének átadta, meghalálózván Bécs melletti Penezing nevezetű Helységben, mit is olvashatni az ő arezképe alatti czim és aláírásokban. — Ezen arezkép látható volt Nagy Peleskén a tettes *Beesky* Ignác ur szobájában, mit is meglátva a vármegye eskütjei, olvasván: *obiit in Penezing*, magok közt kérdezősködtek vajjon miféle betegség lehetett az a Penezing? ennek valami új láznak kellett lenni, én soha se hallottam — ők ottan meg látván hajdani *Beesky* György arezképén, kinek penna a kezében, kalamáris lévén mellette, *Beesky* Ignác urtól az kérdezték: Uram nemde ez ő a Peleskei notárius, igen is monda a kérdeztet ur — nem tudván a kérdezők azt, hogy a Peleskei notáriusi czim nem egyéb satyránál, melyet irt hajdani Gróf *Gvadányi* azon boszuságból, hogy a Peleskei kisaszszonyoknak valamelyikét házas társul el nem nyerhette.

tetével szemben. Majd mások is juttatták ki-fejezésre a társaság tagjai közül lelkes szavakban az ilyen ünnepélyes alkalom által ébresztett érzelmeket.

Mindenki érezte és tapasztalhatta, mennyire alkalmas a tanítóskörében egy-egy ilyen gyűlés, mint általában az érintkezés a szakértés között, a hivatás szeretetének, a népoktatás ügye körüli buzgólkodásnak fejlesztésére, s egyszersmind még a szak ismeret emelésére is.

Arakszyn.

H I R E K.

Lapunk mai száma a pünkösdi ünnepek közbejötté miatt, miként előre jelezve volt, — a rendes időnél egy nappal később jelent meg.

Uj nagyprépost. Ő felsége a király a nagyváradai gör. szert. kath. székeskáptalanban Laurán Ágoston dr. éneklő kanonoknak a nagyprépostságra való fokozatos előléptetését jóváhagyta, Laurán a szomszédos Pete községben született.

Megyei választások. Lapunk múlt számában nem volt módunkban a megyei választások teljes eredményét közölni, mert egyes állások betöltéséről nem érkezett információ. Most az összes megválasztott tisztviselők névsorát a következőkben adjuk: Alispán egyhangulag *Ilosvay* Aladár volt főjegyző lett. A főjegyzőségre *Péchy* István erdődi főszolgabíró és *Mangu* Béla II. aljegyző pályáztak. *Péchy* 228, *Mányu* 150 szavazatot kapott, így a vármegye főjegyzője 78 szótöbbséggel *Péchy* István lett. A főispán *Mangu* Bélát tiszteletbeli főjegyzőnek nevezte ki. Az erdődi főszolgabíróvá *Eötvös* Róbertet, *Neupauer* Jánost és *Galgóczy* Tibort jelölték. *Eötvös* lett megválasztva egyhangulag. A színérváraljai főszolgabíróvá ifj. *Péchy* Lászlót, *Bay* Miklóst és *Neupauer* Jánost jelölték. *Péchy* 160, *Bay* 86, *Neupauer* 16 szavazatot kapott, így színérváraljai főszolgabíró ifj. *Péchy* László lett. Nagysomkúti I. oszt. szolgabírák *Galgóczy* Árpád és *Jeszenszky* Béla, II. oszt. szolgabírák gróf *Teleky* Jenő és dr. *Domahidy* Pál lettek.

Királyi elismerés. A király megengette, hogy *Schmidt* László főbányatanácsosnak és az aknaszlatinai főbányahivatal főnökének, saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából, a sóbányászat terén szerzett érdemeiért és hasznos működéséért elismerése tudtul adassék.

Pénzügyigazgatói kinevezés. A magyar királyi pénzügyminiszter *Kaáli Nagy* Endre, pénzügyi titkár, ki egy időben városunkban is szolgált s ide rokoni összeköttetések csatolják, Nagyküklő vármegye és Segesvár szabad királyi város pénzügyigazgató helyettesévé nevezte ki,

Bírói kinevezés. Szabó József szatmárnémeti kir. törvényszéki jegyzőt Ő felsége a szatmárnémeti kir. törvényszékhez albirónak nevezte ki.

Esperesi kinevezés. *Firczak* Gyula munkácsi püspök az ungvári egyházkerület esperesének *Neviczky* Konstantin radvánczi ellkésztt nevezte ki.

Uj tb. főügyész. *Falussy* Árpád dr. főispán a megyei közgyűlésen *Papp* Béla nagykárolyi ügyvédet tiszteletbeli vármegyei főügyésznek nevezte ki.

Hymen. *Berey* Károly m. kir. állampénztári tiszt pünkösdi első napján váltott jegyet *Horváth* János ny. es. és kir. százados leányával, Er-

zsikével. — *Neumann* Antal színérváraljai kereskedő tegnap esküdtött örök hűséget Szilágycseihen *Székely* Ilonának. — *Gábor* Áron nagybányai főgimnáziumi tanár jegyet váltott *Schüek* Izidor nagybányai polgár leányával, *Friduskával*. — *Germácz* Jenő m. kir. posta és távirtdatiszt szombaton esküszik örök hűséget Szolyván *Wolf* Gusztáv posta és távirdafelügyelő leányának, *Margitkának*. — *Fejes* Béla dr. budapesti lakos jegyet váltott özv. *Wolkenberg* Károlyné leányával, *Mariskával*, Színérváraljáról. — *Berky* István városi rendőrtiszt pünkösdi másod napján esküdtött örök hűséget özv. *Tóth* Gáborné leányának, *Rózsikának*. — *Szabó* Géza helybeli fiatal kereskedő jegyet váltott *Vona* Mihály gazdasági földbirtokos leányával, *Etelkával*.

Bányafőnök. A pénzügyminiszter *Domokos* József bányatanácsosi ezimel felruházott főmérnököt valóságos bányatanácsosnak és az aknaszlatinai főbányahivatal főnökének nevezte ki.

Iskolalátogatás. *Lévay* István dr., kassai kereskedelmi és polgári iskolai igazgató a napokban városunkban járt mint miniszteri kiküldött és meglátogatta a kereskedő tanoncziskolát. Ugy a szakszerű vezetéssel, mint a fegyelmességgel teljes mértékben meg volt elégedve s ennek a tanári kar előtt kifejezést is adott. *Bodnár* György kir. tanfelügyelő fényes ebédet adott a miniszteri biztos tiszteletére, melyre a kereskedő tanoncziskola tanári kara is hivatalos volt.

Ünnepelt egyháztanácsos. *Csasz* István a felsőbányai róm. kath. egyháztanács elnöke kora ifjúságától kezdve melegen érdeklődik az egyház ügyei iránt, s azoknak érdekében a legnagyobb elöszerelettel fejtegette ki évek hosszú során keresztül hasznos és odaadó tevékenységét. Már 40 éve tagja az egyháztanácsnak, amelyre példás és odaadó munkálkodása által ugyszólván nélkülözhetlenné vált. Eme kiváló érdemei találtak visszhangra az egyháztanács tagjai között, midőn őt 70-ik születésnapja alkalmából bensőségteljes óvácziókban részesítették. Testületileg jelentek meg üdvözlésére s az elismerés hangján méltatva bokros érdemeit, Isten áldását kérték élete további folyamára. A magunk részéről is örömmel esatlakozunk az ünneplők jó kívánságaihoz, azon óhajunknak adva kifejezést, vajha minél több ilyen bátor és önzetlen harcost adna egyházunknak a Gondviselés.

A közigazgatási bizottság tagjai. A vármegyei közigazgatási bizottságban megüresedett két tagsági helyre a megyei közgyűlés *Luby* Gézát és *Nemestóthi Szabó* Antalt választotta meg. Ugoesa vármegyében pedig egy megürült közigazgatási bizottsági tagsági helyre *György* Endre volt földmivelési minisztert választották meg.

Áthelyezett albiró. Ő felsége a király *Kiss* Rezső dr., sepsiszentgyörgyi járásbíró-sági albirónak saját kérelmére a nagybányai kir. járásbíróshoz leendő áthelyezését megengette.

Nyugdíjazott tisztviselők. *Ilosvay* Endre mátészalkai főszolgabíró és *Nagy* Sándor megyei I. aljegyző lemondtak állásukról és nyugdíjaztatásukat kérték. A megyei közgyűlés a kérelemnek helyt adott és az illető tisztviselők nyugdíjaztatását kimondotta.

Hirtelen halál. *Fényes* Sándor sárközujlaki földbirtokos neje, szül. kelemesi *Melcz* Valéria május 29-én délután 5 órakor szívszélhűdésben hirtelen elhalt. A szomorú gyászeset egy pillanat alatt következett be. Elő-

zőleg semmi baja sem volt, nem is sejtett rosszat senki. Férje a 3-ik szobában ujságot olvasott, két nagyobb fia tréfálkozott a mellékszobában, egyik asszony leánya foglalatokodás közben vele beszélgetett, ő pedig a divány szélén ült. Amint leánya egy pillanatra befordul a mellékszobába, zuhanás hallatszik, mire összeszaladnak, az anya holtan fekszik elterülve a divány előtt. Az egész községben igen nagy a részvét a szomorú haláleset felett. Temetése csütörtökön délután 3 órakor volt a község intelligenciájának és nagy közönségnek jelenlétében. A mélyen sujtott család a következő halotti jelentést boesította ki. Alulírottak a maguk és az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják a forrón szeretett feleség, édes anya, testvér és rokonnak *Fényes Sándorné* szül. *Kelemesi Melcz* Valériának, folyó évi május hó 29-én délután 5 órakor, élete 60-ik, boldog házasságának 46-ik évében rövid szenvedés után történt elhunytát. A feledhetetlen halottnak hült tetemei folyó évi május hó 31-én délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a sárközujlaki temetőben örök nyugalomra helyeztetni. A drága halott lelki nyugalmaért az engesztelő szentmise áldozat június 1-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Sárközujlak 1906. május hó 30-án. Áldás és béke lengjen hamvai felett! *Fényes* Sándor mint férje. Ifj. *Fényes* Sándor, *Kubinyi* Ferencné szül. *Fényes* Erzsébet, *Fényes* Miklós, *Fényes* Jenő, dombrádi *Kelemen* Aladárné szül. *Fényes* Berta, *Fényes* Antal mint gyermekei. Özv. *Parajdy* Bálintné szül. kelemesi *Melcz* Amália mint testvére. Dombrádi *Kelemen* Aladár, *Kubinyi* Ferenc mint vejei.

Zenei képesítés. *Málas* Margit Chry-sola szatmári irgalmas nővér Budapesten a polgári iskolai tanítóképző-intézetben a zenei szakcsoportból az osztály- és alapvizsgálatok végeztével szakvizsgálatot tett. Mint előző vizsgálatainak mindegyike, ugy a jelen záró képesítő vizsgálat is fényes eredményű; gratulálunk hozzá. Válgják az új képesített nővér ugy saját szerzetének, mint a szatmári zárdai zenetanításnak nagy dicsőségére!

Megtámadott mandátum. Az aranyosmegyesi választókerületben br. *Vécsey* László nagy szótöbbséggel lett megválasztva orsz. képviselőnek alkotmánypárti programmal dr. *Tatár* János nemzetiségi jelölttel szemben. *Tatár* hívei a választásba nem nyugodtak bele s petícióval éltek, amit május 31-én be is nyújtottak a kir. kuriához. Kérelmüket azzal okolják meg, hogy br. *Vécsey* gazdasztjtjei által étette és itatta a választó polgárokat.

Tízéves találkozó. *Lengyel* Alajos dr. helybeli ügyvéd fölkéri osztálytársait, kikkel az 1896. évben Szatmáron a királyi katolikus főgimnáziumban érettségét tett, hogy a változott körülmények folytán már ez évi június hónap 29-én este jelentkezzenek nála Szatmáron, találkozó céljából s szándékukat vele levélben mielőbb közöljék. Tíz évvel ezelőtt az alábbi tanulók tettek érettséget: *Bakkay* Kálmán, *Breit* Antal, *Bretán* Sándor, *Fáy* Ignác, *Fényes* Miklós, *Fodor* Antal, *Gönczi* Ernő, *Ho* ezman *István*, *Hoczman* Béla, *Ilniczky* Izidor, *Irsik* Lajos, *Kasztell* Aladár, *Kellner* Jozsef, id. *Klein* Sámuel, if. *Klein* Sámuel, *Kontros* Tivadar, *Kovács* Sándor, *Kreuter* János, *Lederer* Adolf, *Lengyel* Alajos, *Moldvai* Vilmos, *Schrutek* József, *Schwarz* Sámuel, *Szöke* (Sindelár) József,

Stéfán Ágoston, Szentmihályi Lajos, Szépkuthy Jenő, Sztán József, Tabák Lajos, Vadász Kálmán, Veres Béla, Vojtkó János, Várdai (Weissmann) Béla. Ezen osztály főnöke Orosz Alajos főgimn. tanár volt.

Fegyelmi vizsgálat. A megyei közgyűlés azok ellen a tisztviselők ellen, kik felhagytak az ellenállással, a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte. Mielőtt a vita ez ügyben megindult volna, Izik Vilmos szatmári szolgabíró lemondott állásáról, a közgyűlés a lemondást nem fogadta el, mert a főispán magyarázó szavai szerint ez nem boszu vagy üldözés akar lenni, hanem módot kívánnak adni a tisztviselőknek, hogy a felhozott vádak alól magukat tisztázzák. Ináncsi Papp Kálmán a határozatot megfellebbezte.

Arczképleleplezés. Az Ecsedi-láp lecsapoló társulat nagy ünnepélyességgel leplezte le egykori elnökének, gróf Károlyi Tibornak arczképét, ki a társulat létesítése és az egész nagy művégrehajtása körül elévülhetetlen érdemeket szerzett. A gyűlésen gróf Károlyi Gyula elnökölt, az alkalmibeszédet Domahidy Sándor társulati alelnök mondta.

Gyakornoki kinevezések. Vármegegyénk főispánja Galgóczy Istvánt, Kálnay Gyulát, Luby Lászlót és Tóth Tibort fizetéses, — Dienes B. Dezsőt, Gyene Pált, Jékey Lászlót, ifj. Luby Gézát, Németh Bélát és Serly Istvánt fizetés nélküli közigazgatási gyakornokoknak nevezte ki.

Nagy zarándoklat. Szűz Mária hónapjának utolsó vasárnapján külön vonaton körülbelül ezer férfiúból álló menet zarándokolt Mária-Besnyőre, hogy ott a magyarok Nagyszonyához imádkozzék, kérve őt, segítse meg ezt a sokat szenvedett hazát. A menetet Prohászka Ottokár dr. székesfejérvári püspök vezette. Ima és ének között ért a menet 10 óra tájt a besnyői templomhoz, ahol szentmise után, melyet Bóta Jézus-társasági atya mondott, a püspök ur öméltsága magasan szárnyaló, főséges gondolatokban gazdag beszédet intézett a hívőkhöz. Délután a szabadban beszédet mondtak: Alleram Gyula, böselektanhallgató, a katolikus összetartásról, Karenovics József, főgimnáziumi tanár, a katolikus körökről, és Huszár Károly, újságíró, a keresztény sajtóról. Litánia után a menet, szívében lángoló tisztelettel a Boldogságos Szűz iránt, ajkán buzgó énekszóval, bucsut vett a kegyhelytől. Budapestre a nagy zarándokcsoport a Kerespesi-uton haladva, a Rókus-templom előtt lévő Szűz Mária-szoborhoz vonult, melyet ez alkalommal a jó katolikus nők szépen fölvirágoztak. — Fölhangzott az utcákon a Boldogasszony Anyánk és a Szűz-Mária, hazánk reménye... Budapest népe bámult, ilyent talán még nem látott! Adj a jó Isten, hogy jövőre még nagyobb zarándok-menet ejtse bámulatba fővárosunk lakóit. — A szobortól rövid ima és ének után a menet a Jézus-Szent-Szive templomába vonult, hol Bóta Jézus-társasági atya beszéde után Te Deum fejezte be az ájtatosságnak szentelt eme szép napot, mely a kegyeletes szívnek mindig kedves emlékű marad.

Érettségi vizsgálatok a szatmári kir. kath. főgimnáziumban június 5., 6., 7., 8 és 9-ik napján, az ev. ref. főgimnáziumban pedig június 25., 26., 27. és 28-ik napján lesznek.

A nőegyleti mulatság. A helybeli nőegylet remeknek ígérkező nyári mulatsága a jövő vasárnap lesz a Kossuth-kerti

kioszkban. A népünnepélyszerű mulatság a kora délutáni órákban kezdődik, este pedig tánc lesz a kioszkban. Személyre szóló meghívók nem küldettek szét, a nagyközönség plakátok útján van figyelmeztetve a nagyszabású mulatságra. Meghívók csak hivatalokhoz, testületekhez és lapokhoz küldettek, de ezeken véletlenül olyan sajtóhiba esett, hogy talán sokakat tévedésbe is ejthet. A hónap neve el van hibázva. Május van szedve június helyett. Azért említjük ezt fel különösen, nehogy valakit ez a sajtóhiba félrevezessen. A mulatság most lesz június 10-én, vagyis a jövő vasárnap. Minden intézkedés megtörtént a siker érdekében. Ugy látszik, hogy ha az idő kedvezni fog, — a nagy gonddal és hosszú idő óta előkészített júniális felségesen fog sikerülni, mert az érdeklődés igen nagy. Vasárnap délután bizonyára az egész város a Kossuth-kertben lesz.

Tornaverseny. A kir. kath. főgimnáziumban a hó 17-én, vasárnap délután 5 órakor tartatik meg a tornaverseny az iskola udvarán a honvédszenekar közreműködése mellett. Belépni csak díjfizetés mellett lehet. A gimnáziumi utazási alap javára ülőhely 50, állóhely 20 fillér. A műsor a következő: 1. Ének, Hymnus, énekl. a főgimnázium ifjúsága. 2. Szabadgyakorlatok, II. B. osztály. 3. Verseny kötélmászás I. és II. osztály. 4. Bakugrás, VI.—VII. osztály. 5. Ének, előadja az ifjúsági vegyeskar. 6. Osztály-tornázás ugró-zsámolyon II. A oszt. 7. Csapatornázás nyújtón VI. osztály. 8. Verseny magas- és távugrás IV. —VII. oszt. 9. Szabadgyakorlatok buzogánnyal, VII. oszt. 10. Ének, előadja az ifjúsági vegyeskar. 11. Csapatornázás korlátán VI. osztály. 12. Verseny magasruddal V.—VII. oszt. 13. Verseny súlydobás V.—VII. osztály. 14. Turul-labdajáték. 15. Ének, Szózat, énekl. a főgimn. ifjúsága.

Záróvizsgálatok. A Paulai szt. Vinczéről nevezett szatmári irgalmas-nővérek Anyaházában létező leányiskolák nyilvános záróvizsgálatatainak sorrendje az 1905—1906. iskolai évben. a) a kisdédóvó intézetben: Június 12.-én délelőtt a leányoknál. Június 12-én délután a fiuknál. Ugyanekkor lesz a kézimunka kiállítás is. b) Az elemi iskolákban: Június 13.-án délelőtt az I. osztályban. Június 13.-án délután a II. osztályban. Június 15.-én délelőtt a III. osztályban. Június 15.-én délután a IV. osztályban. Június 16.-án délelőtt az V., VI. osztályban. Június 18.-án délelőtt a párhuzamos I., II. osztályban. Június 19.-én délelőtt a III., IV. osztályban. A kézimunka kiállítás június 13.—19.-ig tart. c) A polgári iskolában: Június 19.-én délután 3 órakor tornavizsgálat I.—IV. osztályban. Június 20.-án délelőtt az I. osztályban. Június 21.-én délelőtt a II. osztályban. Június 22.-én délelőtt a III. osztályban. Június 23.-án délelőtt a IV. osztályban. Június 25.-én délután 3 órakor záróünnepség. A kézimunkák és rajzolatok kiállítása június 20.—25.-ig tart. A vizsgálat a kisdédóvó intézetben délelőtt 9 órakor, délután 3 órakor, a többi osztályokban délelőtt 8 órakor és délután 3 órakor kezdődik. A hálaadó isteni tisztelet és az érdemsorozat felolvasása június 26.-án délelőtt lesz. A vizsgálatokra az illető t. szülők és tanügybarátokat tisztelettel meghívja Szatmár-Németi, 1906. június 5. Az igazgatóság.

A szalkai vasutért. A vármegegye törvényhatósági bizottsága már több alkalommal is hozott határozatában 200000 korona hozzájárulást szavazott meg a szatmár—mátészalkai vasútra. Az áldatlan politikai küzdel-

mek alatt azonban e határozat nem emelkedhetett jogerőre, mert a felsőbb hatóságok mindannyiszor megsemmisítették. A múlt héten tartott megyei közgyűlés ismét kimondotta a hozzájárulást, amelynek jóváhagyása elé most már semmi akadály sem gördülhet.

Táncmulatságok. A magyarországi czipész és eszmadia munkások és munkásnők helyi csoportja pünkösdi első napján jól sikerült táncmulatságot rendezett a Kossuth-kerti kioszkban. Fesztelen jókedv uralkodott s a jelen voltak egy pompás mulatság emlékeivel lettek gazdagabbá. — Pünkösdi másodnapján a szatmárnémeti énekkar tartotta táncmulatságát ugyancsak a Kossuth-kerti kioszkban, ugyanakkor az iparos Otthon is is táncmulatságot rendezett. Ezek is igen jól sikerültek.

Lesz dohánybevéltő hivatal. Városunk és a kincstár között folytatott, egy dohánybevéltő hivatal felállítására vonatkozó tárgyalások, miként már egy alkalommal jeleztük, kellő eredménnyel végződtek. A pénzügyminiszter a kincstár részéről a telek-megajánlásra vonatkozó szerződést már aláírta, s hasonló eljárás végett leküldötte a városhoz. Ez a jövő hétfőn délután 3 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésen fog megtörténni.

A budapesti m. kir. állami felső-építő-ipariskola (VII. ker. Csömöri-ut 74 szám) rendes tanfolyamának első osztályába a jövő 1906/907 isk. évre való felvételre június 25-től július 1-ig lehet személyesen vagy írásban jelentkezni. — A végleges felvétel november elején személyes jelentkezés alapján történik. Az intézetben a tanítás hat féléven át tart, a tanfolyam befejezésekor nyert végbizonyítvány jogot ad az egyéves önkéntességre, az érettségi bizonyítvánnyal elnyerhető hivatalos állásokra, a vasuti és posta s táviró tiszti tanfolyamra való felvételre, — három évi utólagos szakmabeli gyakorlat mellett jogot ad a kőműves, — kőfaragó vagy ácsmesterség önálló üzésére s építőmesteri vizsgálat letehetésére. Felvételi feltételek: 15 életév betöltése, legalább négy középiskolai (gimnázium, reál — vagy polgáriiskolai) osztály sikeres bevégezése. Akik a négy osztályban a magyar nyelvből, számtanból, mértanból és mértani rajzból jó osztályzatot nyertek, felvételi vizsga nélkül, a többiek felvételi vizsga alapján vétetnek fel. — A jelentkezésnél a következő iratok szükségesek: 1.) keresztlevél, vagy születési bizonyítvány; 2, a végzett középiskolai osztályokról szóló összes bizonyítványok; 3 tiszti orvosi bizonyítvány 4. A másodszori himlőoltásról szóló bizonyítvány. A felvétel alkalmával az illetékes elsőfokú iparhatóság által hitelesített bizonyítvány kell arról, hogy a tanuló legalább négy hónapon át az építő ipar terén gyakorlatilag foglalkozott. — Díjak: 4 korona beiratási, 20 kor. félévi tandíj s 6 kor. szertár-biztosítéki díj. A felvételi vizsga díj 10—12 korona. Az intézetben „Diák” asztal van, ahol a tanulók napi 36 fillérért rendes ebédkosztot kaphatnak. *Az igazgatóság.*

Ha kávé, tea teremne nálunk! akkor sem lehetne többfélélt látni, mint Néhma Lajos József kávébehozatali üzletében Szatmár, Kazinczy-utca 16. sz. (A ref. főgimn. végével szemben.) Egyedül ott kapható közvetlen Hollandia kikötő városából szállított 25-féle legtisztább, főséges, valódi jó ízű kávé. 1 kiló 1 frt. 10 krtól fölfelé a legfinomabbig, amely mentve van fűszer, petróleum, pácoolt és füstölt halak kellemetlen rossz szagaitól. Rum- és teakülönlegességek és mindennap friss pörkölt kávé kapható. — Telefon szám 117.

Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk *Vuja János* cipőkereskedését, hol ezideig a legjobb és legtartósabb cipők vannak raktáron.

Eladó borkészleteket nagymennyiségben tart nyilván a Szatmármegyei Gazdasági Egylet titkári hivatala (Szatmár, Verbőci-utca 5.), ugyanott minta üvegek is rendelkezésre állanak.

Nyilttér.

HITELLEVELEKET

minden külföldi városra, gyógy- és üdülőlhelyre legelőnyösebb feltételek mellett kiállít a

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI-BANK BUDAPESTEN.

Az intézet a banküzletet és **vagyonkezelést** illető minden felvilágosítást **készséggel nyújt.**

282

Plébános urak figyelmébe.
Gyónó czédulák

igen csinos kivitelben
.. raktáron vannak a ..

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“

püspöki nyomdában

Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

és szájvíz.

Értesítés.

Fogorvosi műtermemet

és lakásomat m. évi november hó 1-én özv. Vajtóné urnó Rákóczy-utcai 24. számú földszintes házába helyeztem át.

E ház a „Törvényszék“, a vasuti megállóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőszomszédságában van.

Készítek **egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájpad nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porcellán, platin és cement tömést.**

Fog- és gyökézhúzás a legújabbban feltalált szerekkel **teljesen fájdalom nélkül.** Rendelek d. e. 8-tól, d. u. 5-ig

Albisi BAKCSY DOMOKOS,

193.

orvos-fogorvos.

és szájvíz.

Szolid munka! ————— Pontos kiszolgálás.

100.000

lábat tesz tönkre a szűk cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK JÁNOS

czipész mesternél

SZATMÁRON

(Bölynyi-ház) Széchenyi-u. 7.

a püspöki palotával szemben.

169—26—6

SZENT-LÁSZLÓ (püspök) GYÓGYFÜRDŐ

— Nagyvárad mellett, KERNÁTS JÁNOS fürdőbérő kezelése alatt. —

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin háromnegyed órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van. Az európai hiru 41 fok C. meleg természetes hévíz javulva van: az izületek és izmok esuszo bántalmainál, idült különösen savas izületi loboknál, esontörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvényénél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál), különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: hevony- és idült gyomorbántalmak, májbajok; vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignáz.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között változik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Étterem, cukrázda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfürdő és három kádfürdő kivül morfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 méterrel 1 kor. 20 fillérig. **Elsőrendű, kütünö zenekar.** — **Telefon összeköttetés Nagyváraddal.** — A legszebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendégő a bérő saját vezetése mellett. **Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.**

229

PÁSKUJ IMRE

hazai iparcsarnoka

Alapitva 1886-ban. **SZATMÁR.** ————— **Deák-tér.** —————

A mai viszonyok mellett időszerűnek vélem, ugy a helybeli, mint vidéki a nagyérdemű közönségnek szíves figyelmét felhívni arra, hogy a hazai ipar terjesztésével immár **20-ik éve** foglalkozom, s ez idő alatt kerülve minden hangzatos reklamot — szolid irányban bár, **de mindenkor** azon kitűzött czélomnak megfelelően vezettem üzletemet, hogy mindazon cikkeknek, amelyeket

Erdély- és Magyarország készített,

állandóan raktáron tartottam és tartom ma is, — idegenből vagy külföldről csak azokat vettem és veszem, amelyeket honi iparban nem készítettek; — s hogy e czélomnak mennyire feleltem meg, legjobban igazolja azon körülmény, hogy ezeltől 10 évvel, az 1896. évben a magyarországi gyárosok által lettem a hazai ipar terjesztéséért kitüntetésre ajánlva.

Ezen 20 év alatt a nagyérdemű közönség meggyőződhetett azon szolidaritásról, a mely üzletem vezetésében mindenkor a lehető legjobbat szolgálta, s mit csak lehetett magyar ipart adtam; s ami pedig nem magyar ipar volt, azt magyar parnak soha el nem adtam.

Jelen alkalommal felsorolom azon cikkeknek, amelyeket **Magyarországon** készítettek, s azokat állandóan raktár on tartom. U. m: Valódi szepességi Wein Károly és társai-féle késmárki lenvásznak, nyüstös és damaszt asztalnemű, damaszt-ágynemű, prádli, nyüstös és damaszt-törülközők, törülruhák stb.; valódi szepes-iglói pamut-vásznak és schiffonok; valódi róza hegyi pamut-vásznak, schiffonok, kanavászok; valódi ó-budai kék-festő kretonok, batisztok, atlasz szatinok és delinek; valódi hazai vásznakból készített női és férfi fehérnemű. Brassói, gácsi és zsolnai gyapjuszövetek és posztók férfi-öltönyökre és női costüm ruhákra; magyar ipar gallér és kézelők; férfi és női eső-ernyők, paplanok és madráczok, stb. Magyar himzett szöv- és selyem blus-kelmék, diszítések és zsinórok, stb. Kassai kötött és kötszövött harisnyák és alsóruhák, valódi pécsi, temesvári és kolozsvári keztyűk; miskolci nyakkendők: valódi törontáli spárga, jutta, gyapju és smyrna esomozott szőnyegek; hazai pokrócok, csángó függönyök és ágyterítők.

Biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy aki valódi hazai ipart keres és amit Magyarország készít, azt nálam megfogja találni; ami pedig nem magyar ipar, azt magyar iparban eladni nem fogom ezután sem, amint eddig is el nem adtam. A nagyérdemű honleányok és honfiak pártfogását kérve vagyok tisztelttel és kész szolgálattal

PÁSKUJ IMRE.

Árjegyzék.

Telefon 85.

Helyi 1 kor, értékű vásárlás már helybe szállítva

BÖLÖNYI LASZLÓ

MESZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, Széchenyi-utca sarkán.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt	kr	frt	kr
1 ko. Marha-hus pecsenye	68	1 ko. debreczeni páros	90
Marhahus levesnek	64	Langyel kolbász	80
„ Sertés	68	Sonka kolbász	80
„ Borju	80	„ Császár hus bőrrel	90
„ Bárány	80	„ Karaj bőr nélkül	90
„ Juh	80	„ Lapoczka és oldal	72
Friss hajú olvasztani	84	1 ko. Páczolt nyelv	1
„ szalona	80	1 drb. Sertés nyelv	20
„ „ bőr nélkül	82	1 ko. Tepertő	80
Friss kolbász bors	76		
„ fok. ciztr.	88	Szalonák.	
„ Friss zsír	88	100 ko. Fehér szalona	88
		1 ko. Paprikás stráf	96
Kolbász áruk.		„ Kolozsvári szelet	96
1 ko. Szalámi	2	1 ko. Füstölt szalona	92
„ füst magy. kolb.	90		
		100 pár Virsli tormás	5
		100 pár frankfurti	8
		100 drb. Salvaládé	5

Tisztelettel:

Bölonyi László.

180-26-3

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Városház-épület. Szatmáron, Deák-tér.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat*: mindennemű öltöny készítésnél a fősúlyt az *elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben-Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, min bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni, biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

181-26-3

„Pámány-sajtó“

könyvkiadóhivatalában

kaphatók

az alant jelzett művek:

Utmutatás a lelkibéke megszerzésére.

Irta: Lehen atya, fordította Sarmaságh Géza. E művet mely eredeti francia alakjában 4, német szövegében 12 kiadást ért meg, második és javított magyar kiadásban bocsátottuk az istenes életre örekvő buzgó lelkek szolgálatára, miután az első magyar kiadás teljesen beváltá azon reményeket, melyeket hozzá a megrendelők fűztek, mit bizonyítanak az elismerő nyilatkozatok s a mű gyors elterjedése. 31 iv. Ára füzve 3 kor., kötve 3 kor. 60 fillér.

A Colosseum vértanui. Képek a római amphiteatrum történetéből. Irta O' Reilly apostoli hithirdető, fordította Matyaczko Teodor kanonok. Kiválóan érdekes olvasmány 29 iv, 8°. Füzött példány ára 2.40 K., kötve 3.20 korona. A pénz előleges beküldése után bérmentve.

Elemi szertartástan. Irta: Ekkel Lajos rónaszéki plebános. Elemi népiskolai használatra. Kis 8°-as alak. Ára füzve 60 fillér.

Szent József imakönyv. Összeállította Dr. Haiczl Kálmán garamszentbenedeki plebános, lelkész. Ezen imakönyv magában foglal imákat és elmelkedéseket az év minden napjára, előkészítést a gyónási és áldozási ajtatosságra. Ára csinos vászonkötésben 1 kor. 40 fillér. Bérmentes küldéssel 1 kor. 50 fillér.

Esketési beszédek. Idegen szerzők nyomán átdolgozta dr Irinyi Tamás theol. tanár. A szatmári ft. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. 8°-ad rét alak, 29 iv. Ára füzve 4 kor. Kötve 5 kor.

Rövid Halotti beszédek, különböző alkal-
makra — Idegen kutfők után átdolgozta a szatmári egyházmegye két áldozó papja. A szatmári főtiszt. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Második, tetemesen bővített kiadás, 8° lak, 12 iv. Ára füzve 1 kor 50 fill., kötve 2 kor.

A házasság hármias áldása.

Kézi könyv, jegyesek előkészítésére és házasok számára. Német szerzők nyomán írta Haugg Leo plebános. Kis 8° alak. Terjedelme 6 iv. Ára füzve 80 fillér.

Az alábbi **elsőrangú** czégeket
a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak
különös figyelmébe ajánljuk.

A tavaszi és nyári
idényre angol
gyapju-
szövedeink
megérkeztek.

KLEIN ÉS TÁRSA
182. polgári és egyenruha szabók, SZATMÁR

NÉHMA FERENCZ
órá- és ékszerész és látszerész üzlete
Deák-tér 27. Szatmár, (Vécsey-ház.)

Jó László elhalálása folytán egyedüli
keresztény ékszerész.
Megbízható kiszolgálás! Pontos javítás!
Csakis fémjelzett arany- és ezüst áruk.
Fali- és zsebórák 2 évi jótállással.
Árjegyzék ingyen és bérmentve. 183.

Magas foku denaturált szesz 1 l. 56 fl. Pormentesítő olaj 1 l. 80 fl.
OLCSÓBB MINT BÁRHOL!
Győry Károly üveg porcellán kereskedése = Szatmár, Deák-tér.
Üveg, tükör, porcellán lámpa, evőeszközök, patent
befőttes üvegek fémzárral. Képkerekek (secesios, antik,
és barok ráják) a legtartósab mosható aranyo-
zással. Épület üvegezéseket vidéken is elvállalok.
Nagyobb bevásárlásoknál tetemes engedményt adok.
Tisztelettel **Győry Károly.**
Csillár petroleum 1 l. 44 fillér. — — — — Piroleum 1 l. 48 fillér.
184

Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12.
(Régi kisváros háza).

Uj kocsikat raktáron tart, ócskákát becserél,
lagozásért és posztóért jótállást vállal.

Baba-kocsik és hinta-lovak.

Óriási nagy választék ujdonságokból, mely egyedül csak a
„SZATMÁRI BAZÁR“-ban,
Kazinczy-utca 10. sz. a kaphatók, a legegyszerűbbtől a legizilésesebbig.

Mindenféle kigondolható játék-, díszmű-, rövid- és
nürinbergi-, aczél-, tajték-, üveg-, porcellán-
és öntvény-árak jutányos árak mellett vásárolhatók

Kályhák az őszi idényre **Kályhák**
már megérkeztek.

BLATNICZKY ISTVÁN
„Szatmári bazárja“-ban
Kazinczy-utca 10. sz. SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz.

SZABOTT ÁRAK!

185.

Óriási választék francia babákban.

Kapulusz Testvérek = Brody likörgyárosok főraktára.

FÓGEL KÁROLY
fűszer-, bor-, tea- rum- és csemege különlegességek üzlete
Deák-tér 4. sz. SZATMÁR, Főposta épület.

Valódi erfurti virág- és vetemény magvak.
Popoff Testvérek eredeti csomagolása orosz teája Moszkvából.
Kávékban nagy választék. 1 kiló 1 frt 10 kt.-tól feljebb
5 kiló vételnél franco küldöm. — Nagyterjedelmű árjegyzékem
kivánatra megküldöm.

Tisztelettel **Fógel Károly.**

Eredeti töltésben **Schütz J.** tápmalátásőre a legjelesebb egyetemi
tanáraink által van ajánlva
mint legteljesebb. 1 üveg ára 18 kr.

175.

Szatmár legolcsóbb áruháza!

Van szerencsém a n. é. hölgy-
közönséget értesíteni, hogy **tavaszi ujdonságaim** női divatczikkokban nagy mennyiségben
és **dusválasztékban** megérkeztek.

Egyben értesitem, hogy aki pénzt akar meg-
takarítani, annak saját érdeke, hogy **ujjonnan felszerelt raktáramat** felkeresse, hol **valódi angol costüme**
és **blouz kelmék, tiszta gyapju ssö-**
vetek, finom sima camgarn, valamint **schottisch** és **koczkás ruha-kelmék mesés olcsó árak** mellett kaphatók.

1 m. 120 cm. széles valódi angol gyapjuszövet csak 47 krajczár

Továbbá mosó árúknak, u. m. **kartonok, dealinek, sefir se'lymek, sifonok** és **vásznak,** valamint férfi- és női fehér-
neműek tülhalmozott raktár miatt gyári árakban, de még azon atul is szolgálok.

Ajánlom a legmelegebben felelősség mellett a mindenre használható híres „Liliom“, „Bácskai“, valamint „Lövy Lajos“-
féle vásznaimat, melyekről köszönő leveleket is felmutathatok.

Egyetlen czélom, hogy mindenki meg győződjék arról hogy

LÖVY LAJOS Deák-tér 9. sz. **Szatmár legolcsóbb áruháza.** 139.

Szatmár legolcsóbb áruháza!

**Kávé, tea, rum és czu-
korka különlegességek
áruháza.**

Vidéki 5 kgramos postai megrendeléseket
bérmentve szállítok.

direkt Hollandi kikötő városból szállított 25
féle valódi és legtisztább fölséges jóízű

Telefon 117. !! Mindennap friss pörkölt kávé!! Telefon 117.

155.

KÁVÉ **NÉHMA Lajos József**
kávé behozatali üzletében
Kazinczy-u. 16. SZATMÁR. Kazinczy-u. 16
kilója 1 frt 10-től fölfelé a legfinomabbig, mely
mentve van fűszer-, festék, petroleum, száz meg
száz ily erős és rossz illatú áruszagtól.
Árjegyzéket kivánatra azonnal bárkinek küldök.

A ki igazán finom, kényel-
mes, elegáns és tartós
honi gyártmányu lábbelit akar vá-
sárolni, az bizalommal fordulhat

VUJA JÁNOS

Kivánatra bármilyen kiviteli cipők és csizmák mérték után is készülnek.

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház
aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis **valódi**
finom bőrből, a már is világhírű haza. gyárakban czipőket és
csizmákat **nagyon is versenyképes árak** mellett hozza
forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt
a szokásos **lőr** és **talp** utánzatokat teljesen kikészít-
bölte, és a kinek áru **csinosság** dolgában is párját ritkítja

186.